

DE REACTIE Scharwyerveld: bewoners rol geven bij bestrijden van pesten

Zorgtehuis geen school

Het Nationaal Ouderenfonds pleit voor een pestprotocol in verzorgingshuizen. Bewoners hebben elkaar niet uitgekozen als huisgenoten, wat het opbouwen van relaties vaak bemoeilijkt. Bovendien blijft er door verveling en gebrek aan gespreksonderwerpen vaak weinig anders over dan te praten over datgene wat men in de directe leefomgeving ervaart: het weer, het eten, de activiteiten en andere bewoners. De grens tussen over anderen praten en roddelen is dun. Pesten en buitensluiten komt in elke omgeving voor waar mensen intensief met elkaar samenleven en samenwerken.

Het is daarom goed dat het Nationaal Ouderenfonds een poging doet om pesten en negatief gedrag in verzorgingshuizen uit de taboesfeer te halen. In Scharwyerveld, een van de woonzorgcentra van de Maastrichtse zorgorganisatie Mosae Zorggroep, staan de sfeer en bejegening van bewoners onderling al langer hoog op de agenda. Er is een actieve en betrokken cliëntenraad, en een verbetersteam geeft sturing aan initiatieven om de onderlinge bejegening van bewoners en medewerkers in dit woonzorgcentrum te verbeteren. Ons is gebleken dat de sociale contacten tussen bewoners zeer divers van

aard zijn en dat de nadruk niet eenzijdig op pestgedrag gelegd zou moeten worden. Bewoners vinden steun bij elkaar, helpen elkaar op vele manieren, ze gaan vriendschaps- en liefdesrelaties met elkaar aan, en met humor helpen zij elkaar het leven van alledag te relativeren. Daarnaast zijn er ook voorbeelden van buitensluiting zichtbaar, roddelen bewoners over elkaar, bekijkt en commentarieert men elkaar, en wor-

'Een pestprotocol van de directie is niet zaligmakend'

den stoelen bezet gehouden. Aan bewoners die zich buitengesloten voelen, wil Scharwyerveld een steuntje in de rug bieden. Een projectgroep 'onderlinge sfeer en bejegening', bestaande uit onder meer acht bewoners, zet zich daarvoor in.

Het beeld van woonzorgcentra waarin bewoners elkaar het leven zuur maken en waarin protocollen ervoor moeten zorgen dat men zich beter gedraagt (zoals dat op scholen gebeurt), is dus onvolledig (zo niet onjuist) en draagt bij aan stereotypering. Een pestprotocol zo-

als het Nationale Ouderenfonds voor ogen heeft, is zeker zinvol, maar ook reactief. Het instellen van een protocol roept ook de associatie met bureaucratiesering op, zoals Ouderenbond ANBO terecht aangaf. Bewoners zelf een rol geven in het versterken van de sfeer en de onderlinge relaties, kan preventief werken, bewijst de manier van werken in Scharwyerveld. Dat is toch iets anders dan het instellen van een pestprotocol door de directie. Kijk wat bewoners elkaar te bieden hebben, en geef hun de ruimte om hierop voort te bouwen. Wij zien bewoners in het woonzorgcentrum die verbazend creatief en krachtig blijken te zijn als het aankomt op het verbeteren van het gezamenlijke leefklimaat. Voor een pestprotocol dat recht doet aan de veelzijdigheid van de sociale dynamiek in woonzorgcentra, is de stem van de bewoners zelf dan ook onmisbaar. Een woonzorgcentrum is immers geen schoolplein.

Vivianne Baur en Tineke Abma zijn verbonden aan het VUmc Amsterdam; Elly Bausler is locatiemanager van Scharwyerveld, Mosae Zorggroep; Gerard Claessens is bewoner van Scharwyerveld en adviseur van de cliëntenraad; mevrouw Rassin is eveneens bewoonster van Scharwyerveld.